

STRESZCZENIE

Prezentowana dysertacja doktorska podejmuje zagadnienie resocjalizacji kobiet, będących jednocześnie matkami małych dzieci i odbywających karę w polskich zakładach karnych.

Z założenia dysertacja została ograniczona do pewnych zasobów, które decydują o niewątpliwych potrzebach (oglądu świata – archeologii życia, warunkujących cele życia, bądź warunkujące sens i jakość życia matki). Macierzyństwo jest czymś co łączy wszystko razem.

Dysertacja w swej materii obejmuje cztery podstawowe obszary badawcze: resocjalizację, wychowanie resocjalizujące, matki i dzieci oraz macierzyństwo.

Przedmiotem rozprawy jest badanie możliwości rozwojowej i resocjalizacyjnej skazanych kobiet, będących jednocześnie matkami wychowującymi w więzieniu swoje dzieci. W czasie tworzenia modelu badawczego pamiętałam, iż inny przedmiot badania może narzucać metoda ilościowa, inny zaś metoda jakościowa. Zostało to zaprezentowane w oparciu o zebraną literaturę przedmiotu oraz własne badania empiryczne.

Celem dysertacji jest zbadanie korelacji resocjalizacji skazanych kobiet – jako głównego celu systemu penitencjarnego – i macierzyństwa, jako związku synergicznego i jednościowego (scalenia) matki z dzieckiem, ze szczególnym uwzględnieniem koniecznych elementów, właściwości osobniczych, które mogą towarzyszyć wzrastaniu poprzez macierzyństwo w kierunku samorealizacji, pobudzania kreatywności i samospełnienia się. Celem jest poszukiwanie – w otoczeniu skazanej matki – możliwości pozytywnego wykorzystania – chociażby w ograniczonym stopniu – macierzyństwa w procesie jej resocjalizacji.

Cel dysertacji można rozpatrywać w trzech kategoriach:

Cel teoretyczny – wypracowanie – w ujęciu interpersonalnym – teoretycznego modelu (systemu) wartości macierzyństwa, jako elementu koniecznego dla rozwoju skazanych matek, w kontekście resocjalizacji.

Cel poznawczy – dokonanie opisu znaczenia wartości macierzyństwa w procesie resocjalizacji, immanencji, transgresji i transcendencji skazanych matek, znaczenia wpływu środowiska, w którym kobiety te przebywają z dziećmi oraz zbadanie na ile to środowisko potrafi deformować określone zachowania.

Cel praktyczny – przeprowadzenie oceny efektywności skutków macierzyństwa skazanych kobiet w procesie resocjalizacji oraz wskazanie wartości do przekucia na normy oraz na społecznie zgodne funkcjonowanie skazanych.

Wykonane badania pozwoliły pozytywnie zweryfikować zaproponowany model ontologiczno-gnozeologiczny kształtowania się celów życiowych skazanych matek. Pozytywnie zweryfikowane zostały przyjęte etapy integracji i dezintegracji oraz założone kierunki powiązania między zmiennymi. Zaproponowane modele ontologiczno-gnozeologiczne (najpierw wynikający z teorii, a następnie badań własnych) pokazują, jak istotne w procesie kształtowania się oceny ważności celów życiowych jest budowanie orientacji pozytywnej oraz poczucia sprawczości w grupie badanych (skazanych matek). Badania skazanych matek dwóch polskich zakładów karnych prowadzą do wielu interesujących refleksji oraz wyników ułatwiających dokonanie charakterystyki tego środowiska i wyjaśnienie mechanizmów kształtowania się ważności poszczególnych celów życiowych opartych o wartości.

podpis wnioskodawcy

Anna Brzezińska